

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

LƯU VĂN MÙI

**XÂY DỰNG VĂN HÓA NHÀ TRƯỜNG
Ở CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG
HUYỆN YÊN PHONG, TỈNH BẮC NINH**

Chuyên ngành: Quản lý giáo dục

Mã số: 60.14.05

LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: **TS. PHÙNG THỊ HẰNG**

THÁI NGUYÊN - 2012

LỜI CẢM ƠN

Sau một thời gian học tập nghiên cứu và triển khai đề tài: “*Xây dựng văn hóa nhà trường ở các Trường THPT huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh*”, đến nay tôi đã hoàn thành đề tài nghiên cứu của mình.

Tôi xin bày tỏ tấm lòng biết ơn sâu sắc nhất tới cô giáo - TS. Phùng Thị Hằng - Người thầy đã trực tiếp hướng dẫn tôi trong suốt quá trình tôi nghiên cứu và thực hiện luận văn này.

Đồng thời tôi cũng chân thành cảm ơn các đồng chí lãnh đạo nhà trường, các cán bộ, giáo viên thuộc các tổ bộ môn, các đoàn thể, các em học sinh trong các trường trung học phổ thông huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh đã giúp đỡ để tôi hoàn thành tốt đề tài nghiên cứu này.

Do thời gian nghiên cứu có hạn và khả năng cá nhân còn hạn chế nên kết quả nghiên cứu có thể còn những thiếu sót hạn chế nhất định. Tác giả rất mong nhận được sự góp ý của các thầy cô, các độc giả để đề tài nghiên cứu được hoàn thiện hơn.

Tác giả

Lưu Văn Mùi

MỤC LỤC

Lời cảm ơn	i
Mục lục.....	ii
Những cụm từ viết tắt trong luận văn	vi
Danh mục các bảng	vii
Danh mục các sơ đồ	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	2
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu.....	2
3.1. Khách thể nghiên cứu.....	2
3.2. Đối tượng nghiên cứu.....	2
4. Giả thuyết khoa học	2
5. Nhiệm vụ nghiên cứu.....	3
6. Giới hạn phạm vi nghiên cứu	3
7. Phương pháp nghiên cứu	3
7.1. Phương pháp luận.....	3
7.2. Các phương pháp nghiên cứu cơ bản.....	3
8. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của đề tài	4
9. Cấu trúc luận văn	5
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN CỦA VẤN ĐỀ XÂY DỰNG VĂN	
HOÁ NHÀ TRƯỜNG.....	6
1.1. Tổng quan về vấn đề nghiên cứu.....	6
1.2. Một số khái niệm cơ bản.....	8
1.2.1. Khái niệm quản lý, quản lý giáo dục, quản lý nhà trường.....	8
1.2.2. Khái niệm văn hoá, văn hoá tổ chức	15
1.3. Một số vấn đề cơ bản về xây dựng văn hóa nhà trường.....	20

1.3.1. Khái niệm văn hóa nhà trường	20
1.3.2. Vai trò của văn hóa nhà trường	29
1.3.3. Các căn cứ để xây dựng văn hóa nhà trường	31
1.3.4. Các nội dung cơ bản của việc xây dựng văn hóa nhà trường	32
1.3.5. Vai trò của Hiệu trưởng trong việc xây dựng VHNT	37
Tiểu kết chương 1	40
Chương 2. THỰC TRẠNG CÔNG TÁC XÂY DỰNG VĂN HOÁ NHÀ TRƯỜNG Ở CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG HUYỆN YÊN PHONG, TỈNH BẮC NINH.....	41
2.1. Khái quát lịch sử phát triển của các Trường THPT huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.....	41
2.2. Thực trạng môi trường văn hoá ở các Trường THPT trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh	46
2.2.1. Mức độ biểu hiện của các hành vi vi phạm chuẩn mực và nội quy nhà trường của học sinh	46
2.2.2. Nhận thức của cán bộ quản lý, giáo viên, học sinh về tầm quan trọng của việc xây dựng văn hoá nhà trường.....	49
2.2.3. Nhận thức của giáo viên, học sinh về ảnh hưởng của VHNT đến giáo viên, học sinh.....	50
2.2.4. Nhận thức của cán bộ, giáo viên về mối quan hệ giữa các thành viên của nhà trường trong công tác xây dựng Văn hoá nhà trường	54
2.2.5. Nhận thức của cán bộ quản lý và giáo viên, học sinh về các nội dung và con đường giáo dục văn hoá nhà trường.....	60
2.2.6. Nhận thức của cán bộ quản lý và giáo viên về nội dung và phương thức của công tác xây dựng văn hóa nhà trường	63

2.2.7. Hoạt động của Hiệu trưởng trong việc xây dựng văn hóa nhà trường	67
Tiểu kết chương 2	74
Chương 3. BIỆN PHÁP XÂY DỰNG VĂN HÓA NHÀ TRƯỜNG Ở CÁC TRƯỜNG THPT HUYỆN YÊN PHONG, TỈNH BẮC NINH	75
3.1. Nguyên tắc đề xuất các biện pháp xây dựng văn hóa nhà trường ở các trường THPT huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh	75
3.1.1. Nguyên tắc đảm bảo tính mục tiêu của quá trình giáo dục	75
3.1.2. Nguyên tắc đảm bảo tính hiệu quả, thiết thực	75
3.1.3. Nguyên tắc đảm bảo tính kế thừa và phát triển của hệ thống giá trị	75
3.1.4. Nguyên tắc đảm bảo xây dựng và phát triển phải đi đôi với xóa bỏ, ngăn chặn các tiêu cực ảnh hưởng đến nhà trường	76
3.1.5. Nguyên tắc đảm bảo phát huy vai trò chủ thể của giáo viên và học sinh	76
3.2. Các biện pháp xây dựng văn hóa nhà trường ở các trường THPT huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh	76
3.2.1. Xây dựng kế hoạch và triển khai tổ chức thực hiện kế hoạch hàng năm về xây dựng văn hóa nhà trường	76
3.2.2. Nâng cao nhận thức cho cán bộ, giáo viên và học sinh về tầm quan trọng của công tác xây dựng văn hoá nhà trường	80
3.2.3. Tăng cường giáo dục chính trị-tư tưởng, đạo đức lối sống cho cán bộ, giáo viên và học sinh	82
3.2.4. Tăng cường quản lý đối với việc thực hiện các nội quy, quy chế trong dạy học, coi trọng tính hiệu quả và chất lượng của quá trình dạy học	84

3.2.5. Xây dựng nhà trường xanh-sạch-đẹp, khang trang, có môi trường cảnh quan sư phạm văn hóa, thân thiện	88
3.2.6. Tổ chức phong trào thi đua xây dựng nếp sống văn minh, thanh lịch của học sinh trung học phổ thông huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.....	90
3.2.7. Nâng cao vai trò của Đoàn thanh niên, coi đó là lực lượng nòng cốt trong các hoạt động xây dựng văn hóa nhà trường đối với học sinh.....	93
3.2.8. Tăng cường sự phối hợp giữa nhà trường với các địa phương và gia đình trong việc xây dựng văn hóa nhà trường	94
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	97
1. Kết luận.....	97
2. Kiến nghị.....	98
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	101
PHỤ LỤC	105

NHỮNG CỤM TỪ VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN

BGH	:	Ban Giám hiệu
CB	:	Cán bộ
CBGV	:	Cán bộ giáo viên
CBQL	:	Cán bộ quản lý
CBQLGD	:	Cán bộ quản lý giáo dục
GD	:	Giáo dục
GD&ĐT	:	Giáo dục và Đào tạo
GV	:	Giáo viên
GVCN	:	Giáo viên chủ nhiệm
HS	:	Học sinh
QLGD	:	Quản lý giáo dục
SL	:	Số lượng
THPT	:	Trung học phổ thông
TNCS	:	Thanh niên cộng sản
VH	:	Văn hóa
VHNT	:	Văn hóa nhà trường
XH	:	Xã hội
XHCN	:	Xã hội chủ nghĩa

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1. Bảng Thống kê về nguồn cán bộ, giáo viên, nhân viên của các nhà trường THPT huyện Yên Phong.....	43
Bảng 2.2. Quy mô giáo dục của các nhà trường trong 5 năm học.....	45
Bảng 2.3. Chất lượng 2 mặt giáo dục của các nhà trường năm học 2010-2011	45
Bảng 2.4. Mức độ biểu hiện của các hành vi vi phạm chuẩn mực và nội quy nhà trường.....	47
Bảng 2.5. Nhận thức của cán bộ quản lý, giáo viên, học sinh về tầm quan trọng và mức độ thể hiện của việc xây dựng văn hóa nhà trường.....	49
Bảng 2.6. Nhận thức của học sinh về ảnh hưởng của VHNT đến học sinh.....	51
Bảng 2.7. Nhận thức của giáo viên về ảnh hưởng của VHNT đến giáo viên.....	53
Bảng 2.8. Nhận thức của cán bộ, giáo viên về mối quan hệ giữa các thành viên trong công tác xây dựng VHNT.....	55
Bảng 2.9. Đánh giá của giáo viên về mức độ biểu hiện của các mối quan hệ giữa các thành viên trong nhà trường.....	57
Bảng 2.10. Nhận thức của CBQL, GV, HS về các nội dung giáo dục VHNT.....	61
Bảng 2.11. Nhận thức của cán bộ quản lý, giáo viên, học sinh về các con đường giáo dục VHNT.....	62
Bảng 2.12. Nhận thức của cán bộ quản lý và giáo viên về nội dung xây dựng văn hóa nhà trường	64
Bảng 2.13. Mức độ nhận thức của BGH nhà trường, các Tổ chuyên môn và BCH công đoàn, Đoàn TNCS HCM, GVCN về phương thức của việc xây dựng văn hóa nhà trường.....	66
Bảng 2.14. Thực trạng hoạt động của Hiệu trưởng trong việc xây dựng VHNT	67

DANH MỤC CÁC SƠ ĐỒ

Sơ đồ 1.1. Mối quan hệ giữa các chức năng quản lý	10
Sơ đồ 1.2: Mô hình tảng băng về văn hóa nhà trường.....	23
Sơ đồ 1.3: Các yếu tố cấu thành văn hóa nhà trường	24

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Trong bối cảnh thế giới có nhiều thay đổi với xu hướng hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng, Việt Nam tiếp tục công cuộc đổi mới toàn diện đất nước, đang mở ra nhiều triển vọng phát triển giáo dục của quốc gia nói chung và nhà trường Trung học phổ thông nói riêng; đồng thời, cũng tiếp nhận những thách thức to lớn đối với sự phát triển giáo dục - đào tạo, đặc biệt là việc giữ gìn, phát triển văn hoá nhà trường.

Tiếp tục thực hiện Nghị quyết Trung ương 2 (khoá VIII) về giáo dục - đào tạo, trong những năm gần đây, cùng với sự phát triển toàn diện của giáo dục - đào tạo tỉnh Bắc Ninh, giáo dục-đào tạo bậc trung học ở huyện Yên Phong ngày một ổn định và phát triển. Đây là một trong các huyện dẫn đầu của tỉnh: quy mô ổn định, đáp ứng nhu cầu học tập của nhân dân; chất lượng giáo dục đại trà, giáo dục toàn diện được giữ vững và nâng dần chất lượng; kết quả học sinh giỏi ở mức khá của tỉnh; cơ sở vật chất trang thiết bị từng bước được tăng cường; công tác xây dựng đội ngũ cán bộ quản lý và giáo viên, nhân viên được quan tâm, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của sự nghiệp giáo dục; vai trò chỉ đạo, quản lý giáo dục ngày càng được nâng cao.

Bên cạnh những ưu điểm, kết quả đạt được, giáo dục bậc trung học ở tỉnh Bắc Ninh nói chung, huyện Yên Phong nói riêng còn bộc lộ một số hạn chế: chất lượng giáo dục đại trà thực chất chưa cao; các điều kiện đáp ứng cho giáo dục tuy có tăng trưởng song còn thiếu, chưa đồng bộ, chưa cập nhật so với nhu cầu đổi mới chương trình giáo dục phổ thông. Đặc biệt, chất lượng giáo dục đạo đức ở một bộ phận học sinh còn hạn chế; việc xây dựng các giá trị, chuẩn mực, niềm tin và hành vi ứng xử của các thành viên trong nhà trường chưa được quan tâm thích đáng và chưa thể hiện được nét riêng trong bản sắc văn hóa của nhà trường so với các trường khác.